

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiova, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Marti, Joui și Sambata.
Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șiese luni 5 fl., pe trei luni
5 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu 20
28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru șacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 40.

Sambata, 16|4 Aprile

1881.

Cu 1 Aprile st. v. 1881 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe on. Domni prenumeranti ai fôiei nôstre, a căroră abonamentu espira la finea lui Martiu a. c. a grabi cu reinoirea lui, că espeditiunea fôiei se li se pôta face regulatu.

Domni noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprôpe* de locul, unde locuiescu.

„Gazeta Transilvaniei“ apare dela 1 Ianuaru 1881 de trei ori pe septemana.

Prețulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiova: pe trei luni 2 fl., pe șiese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe șiese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe șiese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe șiese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Esemplare complete dela inceputulu anului 1881 se mai afla.

Sirenele guvernamentale.

Brasiova 9 Aprile n. 1881

Dupa tôte scirile ce ne sosescu din tiera guvernulu a pusu in miscare intregu aparatulu funcționarilor spre a influenția alegerile viitoare in favorea partidei tisaiane. Acést'a nu este ceva nou. Pressiunile si terorismulu, ce se exercéza de unu siru lungu de ani sub er'a absolutismulu parlamentariu ungurescu, nu mai este adi unu secretu pentru cei ce s'au interesatu cătu de puçinu de mersulu lucrurilor in Ungari'a. Viitôrele alegeri inse primitu a ne oferi unu spectaculu, care va intrece pe tôte cele anteriore.

Guvernulu actualu nu mai pôte privi cu acelu senti de siguranția in viitoru că altadata. D-lu Tisza si-a perdutu popularitatea, de care se bucură mai înainte la poporul maghiaru, elu se sustiene adi numai in modu artificialu, chiaru si nimbulu de sfarimotoriu si maghiarisatoriu alu nationalitatiloru „de alta limba“ i-a scadiutu in modu insemnatu de candu, spre a nu irita pe puterniculu imperatu alu Germaniei, s'a vediotu constrinsu să concéda trupelor germane de a dá reprezentatiuni in capitala si in alte orasie ale tierii.

Ministrulu-presiedinte Tisza, care, de candu a ajunsu la cărma, nu a fost in stare nici de a aduce o imbunatire in finacele statului, nici de a maghiarisă pe cele diece milioane de locuitori „de alta limba“ din Ungari'a, nici de a impedecă liberarea slavilor de sub jugulu turcescu, nu mai are nici unu titlu, cu care să se pôta presentă inaintea alegătoriloru unguri independenti. Numai o singura arma i-a mai ramasu la dispositiune si acést'a se cuprinde in cuvintele: „deca nu veti dá spriginu partidei mele, voru veni la guvern „turburătorii“, Kossuthianii, cari voru periclită mostenirea ce ne-a lasat'o Deak si voru compromite esistentia nôstra nationala!“

Rolulu principalu in lupt'a viitoare electorala va fi dér' alu guvernamentaliloru si alu Kossuthianiloru. Este naturalu că guvernulu va pune tôte in miscare spre a-si asigură majoritatea la viitôrele alegeri, elu se va geră de asta-data că unu salvatoriu alu esistentiei si alu societatii maghiare. Cu tôte astea d-lu Tisza prevede, că partid'a lui va perde multe mandate in cercurile maghiare, de unde urméza că elu trebuie se caute a se regressă pentru aceste perderi in cercurile mixte si in cele locuite numai de nemaghiari. Voturile Croatiloru se pare că si le-a asigurat si pentru viitoru, remane numai se induplece si pe alegătorii nemaghiari din Un-

gari'a si Transilvani'a, că se-i dé votulu, dreptu multamire pentru că a promisu că ii va face turta, deca nu voru voi să se lase a fi maghiarisati de buna voie.

Impregiurarea, că pretorii unguri asista „en pleine parade“ la adunarile electorale romane din Ardealu tienendu discursuri si dandu sfaturi alegătoriloru, ne dovedesce destulu de evidentu, că d-lu Tisza a cuprinsu de astadata si pe Romanii ardeleni in planulu seu. Si d. Tisza ne-a aratatu nu numai odata, că in asemeni casuri scie se lucre cu sistemu si isi cunósce ómenii.

Deja de multu se lucréza in directiunea de a câstigă pe alegătorii romani ardeleni pentru partid'a lui Tisza. Câte o promisiune frumoșă, câte o stringere de mana afabila, mai la o audientia, mai la vr'unu balu, câte o mica amenintiare cu processe pendente de cari avemu destule si alte de aceste tertipuri unguresci, tôte s'au folositu si se folosescu spre a prepară terenulu actiunei viitôre la alegătorii romani. Curentulu merge crescendu si in curéndu ne potemu asteptă că unulu séu altulu, care voiesce se tréca de omu cu mare ingrijire de viitorulu natiunei sale, care inse in realitate se gaudesce numai la viitorulu einstitei sale persóne, ne va chiama la o parte si ne va siopti, că d-lu Tisza este unu sinceru amicu alu Romaniloru si că, deca a disu că-i va „sfarimă“, acést'a a facut'o numai spre a astupă gurile Kossuthianiloru.

Scimu că servilismulu, incubatu de seculi in sinulu poporulu nostru, nu se pôte stérpi asia usioru, inse suitemu in dreptu a asteptă, că celu puçiuu in aceste momente grave nici unu Romanu binesentitoriu nu va mai dá ascultare vocei insielatôre a acestoru sirene.

Incheiandu conjuramu pe alegătorii romani că se nu asculte de sfaturi si de siópte, cari au de scopu a turburá mintea sanatóșă si sentiulu curatu alu Romanului. In momente de ispita se ne gandum la marile jertfe ce le-amu adusu in trecutu pentru sustienerea nationalitatii nôstre, se ne gandum că unu dreptu, o recunóscre pôte dobéndi numai acél'a, care scie se insufe respectu si știma prin atitudinea si faptele sale. Fratii nostri din Romani'a ne ofera astadi o dovéda destulu de viua si convingétore pentru acestu adeveru.

Cronic'a evenimentelor politice.

Diarului „Deutsche Ztg.“ i se telegraféza din Prag'a, că in cercurile Cehiloru se vorbesce, că inca in anulu acést'a va avé locu in coronarea imperatului, că rege alu Boemiei si că imediatu dupa acést'a va fi incoronatu si principele mostenitoriu Rudolf cá rege alu Boemiei Acést'a ceremonie, se dice, este basata in dreptulu publicu istoricu alu tierii; s'a intemplat mai de multe-ori că principii mostenitori se fia incoronati de regi ai Boemiei si Ungariei inca pe candu traieau regentii.

Intre d. B. Boerescu, ministru alu afaceriloru straine, si D. Iosif Jooris, ministru resiedinte alu Belgiei, s'au preschimbatu Luni in 11 Aprile ratificarile conventiunei consulare, incheiate între Romani'a si Belgi'a la 31 Decembre 1880 (12 Ianuaru 1881).

Se anuntia dela Aten'a 13 Aprile: Guvernulu grecescu primesce propunerile poteriloru, doresce inse se capete mai inainte asigurarea poteriloru, că Turci'a va predă in adeveru de astadata teritoriulu, ce s'a cedatu Greciei. Guvernulu grecescu mai dice in not'a s'a: „Greci'a, care doresce pacea, se va grabi a ocupă teritoriulu ce i s'a cedatu; dér' Greci'a nu pôte se paraséca nici pe Elenii, cari sunt eschisi prin lini'a de fruntaria, si apeléza in privinti'a acést'a la dreptatea poteriloru“.

Conflictulu escatu între Françi'a si Tunis amenintia se ié proportiunile unui evenimentu politicu de cea mai mare importantia. Se pretinde că acést'a afacere venise in desbatere firesce numai dupa culisse, chiaru la congressulu din Berlin. Se scie, cum s'au intorsu dela acestu famosu congressu cei mai multi cu câte ceva in desagi: Angli'a luă Cyprulu cu rezerv'a se ié mai tardiu si Asi'a mica; Russi'a rapi Bassarabi'a si d-lu de Andrassy aduse la Vien'a mandatulu de a merge se civilizeze pe barbarii bosniaci si hertiegovineni. Numai Françi'a si Itali'a se dicea pe atunci, că se intorecu acasa cu manile góle. Acést'a pare a fi fostu adeveratu numai in ceea ce se atinge de Itali'a: deórace d-lu Waddington se vede, că s'a intorsu acasa in buzunariu cu posibilitatea de a anescă Tunisulu la prim'a ocaziune binevenita. In adeveru puterile, cari au datu tonulu la congressulu din Berlinu, paru a-se fi invoitu in privinti'a eventualei compensatiuni, ce ar' trebui să-se dé republicei franceze pentru perderile suferite in Europ'a. Diariulu „Times“ publica astadi unu documentu secretu, care arunca o lumina de totu indoióșă asupra actiunii de sobolu a diplomatiei europene. In 7 Augustu 1878, adeca 3 septemani dupa subsemnarea tractatului din Berlin, adresă lordulu Salisbury, ministru alu afaceriloru straine de atunci alu Angliei, guvernulu francesu o depesia confidentiala, in care declară formalu: 1) că Angli'a n'are interese speciale de aperatu in Tunis; 2) Că nu voiesce se puna pedeci crescerei legitimei influenție a Françiei in Tunis si in fine 3) Că Angli'a nu are de cugetu a-si schimbă atitudinea nici chiaru in casulu unei anecari a Tunisului. Pen'acum nu se scie, deca d-lu Waddington a primitu o asemena promisiune in scrisu si din partea altoru ómeni de statu. Judecandu dupa limbajulu organeloru oficióșe ale d-lui de Bismarck se pôte admite cu siguranția, că d-lu de Bismarck, d-lu Andrassy si pôte si principele Gorceiacoff au promis verbalu d-lui Waddington o atitudine binevoitôre in cestiunea tunisiana.

Atât'a este sicuru, că Françi'a a fostu in mai multe rânduri incuragiata din Berlin, se-si intinda sfera puterii sale in Afric'a si se-si intarésca, coloni'a algeriana cu nesce „granitie scientifique.“ Dupa aceste procederea de față a Françiei față de Tunis n'ar' fi de cătu punerea in lucrare a unui planu urmaritu de multu timpu. Chiaru, deca ar' fi adeveratu, că republic'a francesă ar' avé de cugetu se anecese Tunisulu, n'o va puté face acést'a decatu numai cu greu, deórece impregiurarea, că lordulu Granville, ministru de esterne de astadi alu Angliei, a publicatu in „Times“ depesi'a secreta a lordulu Salisbury, dovedesce, că guvernulu d-lui Gladstone nu va suferi că Françi'a se mérga in Tunis pēna la o anecsiune! Ce se atinge de guvernulu francesu, pen'acum la nici o ocaziune n'a datu a se intielege, că voiesce se anecese Tunisulu. Chiaru in ultima siedintia a camerei franceze bonapartistii au adusu de nou la discussiune acést'a cestiune, cu intentiune de a resturna guvernulu actualu. Asaltulu datu asupra d-lui Jules Ferry de intregulu partidulu monarchistu a fostu respinsu prin energi'a desvoltata atâtu de ministru-presiedinte cătu si de presiedintele camerei. Ministru-presiedinte a datu si de astadata declaratiunea, că Françi'a voiesce numai se pedepséca triburile cele rapace dela frontiera, nici decatu inse nu voiesce se face cuceriri de care n'are trebuintia. Bonapartistii, cari au pe sufletu espeditiunea mexicana provocara indignatiunea generale prin nescrupulós'a loru procedere in acést'a desbatere, careia camer'a i puse capetu prin primirea unui ordinu de di, propusu de d-lu Paul Bert, care esprima cea mai deplina incredere in prudentia si energi'a guvernulu si apróba tôte mesurile luate pen'acum.

Se dice, că beifulu din Tunis ar' fi tramisu 3 soli la generalulu Ritter, oferindu-

300 de mii de franci cá despăgubire pentru daunele cauzate Algerianilor de incursiunile Khrumirilor. Generalul răspunde solilor tunisieni, că n'are nici unu feliu de imputernicire pentru pertractari de asemenea natura.

Din Petersburg se scrie, că marele duce Nicolai Nicolae vici, un unchiu al noului Tiaru, a plecatu că „esilatu“ în strainatate. Dupăcum se scie unu veru alu seu Nicolae Constantinovici este internatu într'unu castelu de lenga Petersburg. Pentru a acoperi asemenea neajunsuri familiari, se anuncia în modu oficiosu, că acestu din urma n'a fostu internatu din cauze politice, ci numai pentru a-lu desparti de frumós'a ficia a unui medicu din guvernamentulu Samaras, cu care întreținea relațiuni amoróse. Acést'a pôte se fia posibilu, nu pôte fi inse nici decátu probabilu, deóráce o asemenea despartire s'ar' fi pututu face de sicuru fara cá marele duce se fia arestatu și condusu sub paza la castelulu Pawlowsk. De altcum numai pôte fi nici o indiela, că Nicolae Constantinovici a fostu amestecat în conspiratiuni politice deórece intrég'a linia Constantinuse pregătesce se plece în strainatate. Aceste aparintie puse lenga spectacolulu ce-lu ofere procesulu nihilistiloru, ne dau unu tablou fórtu tristu despre starea sociale de astadi din Rusi'a. În asta privintia se scriu din Berlin diariulu „Augsb. Allg. Ztg.“ următoarele :

„Persóne, cari au asistatu la ceremoniile funebre din Petersburg și cari acum s'au reintorsu, ne dau despre starea din capital'a rusésca unu tablou, pe care l'amu pune în rondulu celoru mai înflorátore fantasii, déca nu ne ar' garantá tocmai aceste persóne adevéru. Este fapta, că din Berlin s'au datu imperatulu Alessandru II înainte de esplosiunea din palatulu de érna sciri detaliat despre mersulu minei și despre scopurile criminale. Imperatulu deduse raportulu generalulu Gurko. După-ce s'a intemplat esplosiunea, imperatulu chiamá la sine pe generalulu Gurko și-lu luá la răspundere. Gurko declará, că concrediuse afacerea contelui Adlerberg, că prefectu alu palatulu și după ce fu întrebatu si contele Adlerberg, acest'a declará, că insarcinase cu cercetarea pe unu funcționariu subalternu, care de sicuru, fia din neglijentia, fia din reutate, nu facuse cercetarea, cu care fusese insarcinatu. Mai multu inca — înainte de atentatulu din urma ministeriulu rusescu de interne a fostu incunosciintatu de totu esactu, că s'au construitu în Lipsca nesce bombe esplosibile, implute cu cutare și cutare materii; că unu omu cu numele Dr. Wald va trece în cutare di aceste bombe preste graniti'a rusésca, ducéndu-le la Petersburg; de asemenea s'au datu cele mai esacte amenunte în privintia mineloru, ce s'au sapatu și încarcatu în doue strade, precum și în privintia atentatulu intemplatu la 13 Marte. Acestu raportu s'a perdutu pe drumulu dela ministeriulu de interne, la ministeriulu politiei! Insusi contele Loris Melikoff s'a exprimat, că este cu neputintia a aperi si pe imperatulu de acum; uniculu consiliu ce i-se pôte da, este, s'è se retraga din Petersburg într'unu orasielu mai micu si si aci se nu 'si parasésca decátu arare ori locuinti'a . . .

Nepasarea publiculu din capital'a rusésca față de infricosiatulu evenimentu a implutu de gróza pe óspetii germani. Cu tóte că suna într'unu modu de necrediu, totusi este fórtu adevératu, că la stramutarea cadavruulu imperialu în biseric'a fortăretiei Petru și Paulu adjutantii generali, cari duceau insigniile ordiniloru imperialulu, mergeau în conductu cu țigările aprinse. Imperatulu a vediu tó acést'a, inse a tacutu. Pôte că, pentrucă scie prea bine, că poruncile sale remanu neimplinite. Imperatulu Alessandru III nu mai scie cui s'è-se încréda. Doui dintre adjutantii sei generali rugara pe adjutantii mostenitoriulu germanu, se nu se departa de langa stapanulu lor, pentru că, déca s'ar' intempla ceva, ei se póta fi martori, că adjutantii imperialulu si-au facutu datori'a.“

După unu raportu alu diariulu „Czas“ din Varsiovi'a într'unu consiliu de ministrii, la care a asistatu și Tiarulu, contele Stroganoff a pledatu pentru cele mai extreme mesuri de repressiune și a mersu pēna la a acusá pe contele Loris-Melikoff de tradare pentru, că acest'a vorbi pentru reforme. Stroganoff dise: „Déca este de lipsa, s'è se puna doue sute de mii de ómeni în Furci“, la ceea ce Melikoff raspunde: „Ar' fi în adevéru usioru a spendiura doue

sute de mii de ómeni, într'unu asemenea casu inse s'ar' nasce doue milioane de resbunatori.“

Guvernulu anglésu a prezentatu în fine parlamentulu proiectulu seu de lege pentru regularea cestiunii agrarie în Irlandi'a, care se astépta de atât'a timpu spre usiurarea sórtei poporulu irlandezu. Acesta bill agrariu nu rezolva cestiunea într'unu modu definitivu, dér' satisfice celu puçinu în parte justele pretensiuni ale arendasiloru. Reform'a de capetenia, ce-o consacra nou'a lege agraria consta în crearea unui tribunalu pentru impacarea ori caroru neintielegeri, ce ar' obveni între proprietariu și între arendasi, în ceea ce privesce cantitatea arendei anuale, astfelu că acestu tribunalu va aperi pe arendasiu contra unei urcari arbitrare a acestei arendi. La cererea arendasiulu acestu tribunalu va puté chiaru se fixeze cantitatea arendei. În casulu acest'a arend'a fixata va avé valóre 15 ani de dile, în decursulu carora, déca se va plati arend'a regulatu si nu se voru calcá nesce anumite dispositiuni ale legéi, nu pôte s'è se întemple nici o schimbare si nici esmissiune. Arendasiulu este în dreptu s'è-si instraineze drepturile sale si după implinirea celoru 15 ani legali elu se pôte de nou adresá către tribunalu pentru reinnoirea contractulu. După sférsirea perioadei a dou'a de 15 ani proprietariulu pôte intrá în posesiunea faptica a proprietatii sale numai sub anumite conditiuni. Arendasiulu va puté capetá spriginu banescu pentru cumperarea proprietatii, ce-o are în arenda, cându proprietariulu ar' fi aplecatu s'ò venda. Acestu tribunalu va fi totudeodata o comisiune agraria, care va sta în ajutoriu arendasiloru la cumperarea buniloru arendate si chiaru ea va puté cumpera si vinde bunuri, unde trei parti din ale arendasiloru ar' fi aplecati se cumpere mosiia ce-o au în arenda. Acést'a comisiune va fi în dreptu se avanseze $\frac{3}{4}$ din capitalulu de cumperare si se permita cumperatoriulu a lua cá imprumutu a patr'a parte.

Medali'a militara ce a conferit'ò presedintele Republicei franceze Regelui Carolu și care se da numai soldatiloru, cari s'au distinsu în lupta și generaliloru, cari s'au întorsu victoriosi din resbelu, a fost insoçita de-o scrisóre, pe care o publica „Romanulu“.

„Jules Grevy

„Presedinte alu Republicei franceze,
„Catra Principele Carolu alu Romaniei.

„Mare Amice! Dorindu a ve dá unu semnu de simtiementele nóstre de simpatia și de stima, am hotaritu a ve conferi Medali'a Militara. Aceste modeste insemne, rezervate numai pentru simplii nostri soldati, voru fi cu demnitate puse pe peptulu Altetiei-Vóstre, care le-a meritatu într'unu chipu vitejescu în capulu armatei Sale.

„Suntemu convinsi, că le veti primi cá o dovéda de dorintia sincera de a intari între Republic'a Franceza și principatulu Romaniei relațiunile de buna amicia, care le unescu.

„Scrisu la Paris, la 14 Marte 1881.

„Marele Vostru Amicu

„Jules Grévy.

Contra-semnatu „Barthélemy, St. Hilaire.“

„Acést'a epistola, adauge „Romanulu“ sosindu de-odata cu proclamarea Rigatulu, Regele nostru a fost întrebatu, déca doresce a se schimbá form'a, spre a fi adresata Regelui; Maiestatea S'a a raspuas, că a comandatu cá Domnu ostirea romana si astfelu doresce se'fi fia adresata si epistol'a, prin care i se confere Medali'a Militara franceza. „Acestu răspunsu aráta cultulu, ce'lu are Maiestatea S'a pentru amintirea gloriósa a lupteloru din Bulgari'a, precum epistol'a Presedintelui Republicei Franceze dovedesce resunetulu, ce au avutu acele lupte în tóta lumea, si renumele ce ele au asicurat natiiuini romane si Regelui ei. Modest'a Medalia Militara franceza, este unu semnu de distinctiune multu mai révnitu de câtu cele mai pompóse decoratiuni; puçini generali au avutu fericirea de a-o primi si, dintre capii Stateloru, n'a avut'ò, pe câtu scimu, de câtu numai Victoru Emanuel, regele galantomu, si reconstituitorulu rigatulu Italianu. Doui fundatori de rigaturi au purtat'ò. Atátu noi Romanii câtu si Regele nostru vomu primi cu o adēnca multumire si recunoscintia acestu nou semnu de simpatie dela acea natie, cu care ne léga atâtea relațiuni de origine si de educatiune, precum si simtiementulu recunoscintiei unitu cu tradițiunea.“

Generalulu Zulof, tramisu estra-ordinaru alu Majestatiei Sale Imperatulu Russiei spre a felicitá pe Maiestatea S'a Regele Romaniei si a-i notificá suirea pe tronulu a Imperatulu Alessandru III, aflamu — scrie „Pressa“ — că a ajunsu asta diminieta în capitala. Generalulu este óspele guvernulu si a trasu la otelulu Bulevardulu. Primirea s'a solemnă la Rege va avé locu indata, căci generalulu va siedé numai puçine dile în Bucuresci, serbatorile Pasciloru grabindu întórcerea s'a.

În S'a Printiulu Bulgariiei a insarcinatu pe ministruulu seu de resbelu, Esc. S'a d. generalu Ehrnroth, a exprimá, cá tramisu specialu, Maiestatiei Sale Regelui Carolu felicitari pentru proclamarea Regatulu Romaniei. D. generalu Ehrnroth, insocitu de D. locotenentu de cavaleria, baronu Koeller, a sositu în Bucuresci Sambata séra, si Dumineca, 10 Aprile la 1 óra, a fost primitu de Maiestatea S'a pe lenga care 'si-a indeplinitu misiunea, cu care era insarcinatu. — Luni Maiestatea S'a a datu unu prandiu în onórea tramisulu bulgaru.

Totu Luni, 11 Aprile la órele 3, Maiestatea S'a Regele a mersu la Academia, spre a asistá la siedint'a de deschidere. Maiestatea S'a a fost intempinatu, pe peronulu scarei, de principele Ion Ghica, presedintele, si de D-nii Odobescu si Hajdeu. După ce a adresatu câte-va cuvintu de salutare D-loru membri, Regele a deschisu siedint'a si a asistatu, în timpu de doue óre, la desbaterile ce au urmatu asupra ortografiei romane. Marti, Regele a asistatu din nou la siedint'a Academiei.

O proclamatiune nihilista.

(Urmare si fine.)

O lupta infricosiata, sangerósa, o sdruncinare revolucionaria a întregi Russiei, dice-se mai departe în proclamatiune, va completá sdrobirea vechei ordni a lucrurilor. Acést'a este, Maiestate, o perspectiva infricosiata de trista! Noi simtimu mai tare decátu ori cine, câtu de intristátore este perderea atátoru talente si energii, cari sub alte impregiurari ar' puté fi întrebuintate la dezvoltarea spiritulu poporulu si a ordnei civile. Care este caus'a necesitatii tristei lupte! Impregiurarea, Maiestate, că noi în momentulu de față n'avemu nici decátu unu guvernulu în adevératulu sensu alu cuventulu. Unu guvernulu trebue se fia după esentia espressionea aspiratiuniloru poporulu, trebue se essecute vointi'a poporulu. Guvernulu nostru inse — scusa Maj. espressionea — a devenitu o camarilla deplina si pôte fi cu mai multu dreptu numitu „o banda de usurpatori“, decátu „comitetulu essecutivu“. Oricare ar' fi scopurile imperatulu, procederea guvernulu n'are nimica comunu cu binele si aspiratiunile poporulu. Guvernulu imperialu a datu poporulu servituti, masele le a concrediutu nobilimei. Guvernulu produce pe speculanti si pe talhari! Orice reforma are de resultatu numai impregiurarea, că poporulu este storsu din ce în ce totu mai tare. A ajunsu lucrulu asia de departe, încátu poporulu se topesce în miseria si în saracia, nu este liberu nici chiaru la vét'r'a s'a casnica de supraveghiare si n'are nici unu dreptu se vorbésca si elu unu cuventu macaru în afacerile administratiunii comunei sale. De scutul guvernulu si alu legii se bucura numai esploatatorii, ale caroru revoltátore talharii se petrecu fara se fia pedepsite. . . . Guvernulu rusescu n'are prin urmare nici o influentia morala asup'r'a poporulu si nici unu raudiemu în elu, pentru aceea si produce Russi'a atáti revolutionari. . . . Din acést'a situatiune potu scóte numai doue drumuri: o revolutiune, pe care n'ò pôte împedéca nici pedépsa de mórte, séu — unu apelu de buna voie alu guvernulu către poporu! În interessulu patriei si alu mantuirii multoru talente, cari în o revolutiune s'ar' perde fara nici unu folosu, „comitetulu essecutivu“ da Maiestatii Tale consiliulu, de a intra pe drumulu alu doilea. Trebue se fi incredintiata Maiestate, că indata ce guvernulu va încetá de a mai procede arbitrariu, indata ce va areta firm'a hotarire de a respecta pretensiunile poporulu si ale consciintiei sale, numai de câtu poti Maiestate se-Ti gonesci spionii, se-Ti tramiti convoi-ulu (gard'a de nou creata pe lenga persón'a tiarulu R.) în casarme si se dai focu demoralisátóreloru furci — atunci „comitetulu essecutivu“ 'si va suspenda de sine activitatea s'a, membrii sei se voru imprastia, pentru a luá parte la oper'a de cultura spre binele poporulu. În locul fortiei, care noue ne este mai nesuferita decátu servitoriloru sei, va veni atunci lupt'a ideiloru. . . . Noi ne adresamu către Maj. T'a, către cetatianulu, către omulu onestu! Noi speramu, că sentimentulu Vostru de inversiunare personala nu va orbi nici sentimentulu Vostru de datoria nici dorint'a de a aflá adevéru. Voi ati perdutu numai pe tatalu Vostru, noi inse afara de parintii nostri amu perdutu, pe fratii soçiiile, copii si pe cei mai buni amici ai nostri! Cu tóte acestea noi voimu se-ne stapanimu simtiementele, cându o va cere acést'a binele Russiei si acést'a o astéptamu si dela

Voi. Ne abtinem delà ori-ce condițiuni, cu tóte, că credem că potu fi numai dóue: 1) Amnestia generale pentru toti criminalistii politici din timpul din urma, de vreme ce ei nu sunt criminalisti, ci ei si-au indeplinit numai datori'a de cetățiani. 2) Conchiamarea reprezentantilor poporului întregu, pentru a revisui formele existente ale vietii de stat si sociale, transformandu-le într-unu modu corespunzător dorintelor poporului. Trebuie inse se observam, că legalizarea puterii supreme prin o reprezentantia populară se pôte realiza numai, deca alegerile voru fi cu totul libere si pentru aceea ele trebuie să se faca in modulu urmatoriu: 1) Tóte clasele voru alege deputati dupa numerulu locuitorilor. 2) Nu trebuie se existe stavile nici pentru deputati. 3) Nu pôte fi marginite nici agitatiunea electorale, nici alegerile; din asta cauza guvernulu pēna la hotarirea definitiva a reprezentatiunii nationale ar' avé se ficseze următoarele dispozițiuni temporari: a) deplina libertate pentru presa b) deplin'a libertate a cuventului, c) deplin'a libertate de întrunire, d) deplin'a libertate a programei de alegere. Cu acést'a s'a numitu si singurulu mijlocu de a reda Rusiei o dezvoltare pacinica si regulata. Declaramu solemnulu inaintea patriei si a întregii lumi, că partidulu nostru se va supune atunci fara condițiune adunării nationale, că in viitoriu nu'si va mai permite se lucreze cu forti'a contr'a guvernului sanctionatu de dins'a.

Si acum, Maiestate, decide-Veti, alegerea este acum la Voi si noi putem numai ruga sortea, că spiritulu si consciintia Vóstra se ve insufe hotarirea, care se consimtia cu binele Rusiei, cu propri'a Vóstra demnitate si cu datoriile Vóstre cãtra patria!

„Comitetulu essecutiv.“

Cine e fericitu in Russi'a? „Cine e fericitu in Russi'a?“ Unu rusu, poetulu Nekyassoff, a datu acestu titlu unei din poeziile sale, cari emotioneaza atât de multu. „Cine e fericitu in Russi'a?“ — se întrebara nisce tieranii, si fia-care caută se dè deslegarea s'a celei mai grele din întrebări. Unulu dise, că fericitu este „stapanulu“, adeca marele proprietaru; tovarasii sei ar'etara inse, că puterea guvernului nu crutia nici pe proprietaru si că acést'a, in vremile de asta-di, este tocmai atât de nenorocitu că si tieranulu celu mai sermanu. „Fericitu este, dise unu altulu, functionarul.“ I se dovedi contrariulu. „Generalulu“, dise unu a'lu treilea. Si acé'la are se suferi inse tóte ticalosiile omenesci. „Asia d'ér' Tiarulu“, dise in sfersitu unu tieranu. Poetulu insu'si, că si cum ar' fi vrutu se analizeze viitorulu, declara, că Tiarulu e in realitate celu mai puțin fericitu dintre toti supusii sei. Tieranii hotarira atunci se resbata pēna la temelile lucrului si se afè într'unu chipu deseversitu, cine este fericitu in Rusi'a. Ori câtu au amblatu densii prin nemarginit'a tiera a imperatului, — nimenea n'a veditu noroculu, multi nici că i-au auditu de nume. Atunci li se spuse, că o femea, cu numele Matren'a Timovna, ar' cunoșce fericirea si tieranii nostri alergara la dens'a fara nici o întârziare.

„Ea le spuse istori'a ei, in care puțin se vorbesce despre fericire. Ea a suferitu tóte nenorocirile, ce potu isbi pe o femea: a fost batuta in publicu cu bice, unulu din copii ei a fost mancatu de porci, altulu s'a perdutu prin reutatea ómeniloru, odata, o singura data a isbutitu inse se scape pe barbatulu seu din mânilor guvernatorului, si de atunci se numesce „fericita“. — Tieranii o ascultara cu mirare si o întrebara la sfersitu: „Acésta e fericirea in Rusia? Intielépt'a bețrana le respunde zimbundu si că si cum ar' fi resumatu in cuvintele ce urmēza tóta filosofia politica a poporului ei: „Nu ve mai perdeti timpul, nebuniloru. Cheile fericirii nóstre s'au perdutu. In desiertu le mai caută popii, santii si carturarii. Le-a inghititu unu pesce mare, nimenea nu scie, in ce mare se gasesce acesta — insu'si Dumnedieu si-a uitatu de ele.“

De sub muntele Ineu in Martiu.

D-le Redactoru! Se pare, că atotu putintele si-a intorsu mani'a s'a spre noi si ursita si bate jocu de noi, dupa cum i place, căci n'apuca a trece unu reu presté noi, candu sosese altulu si mai mare reu, ér' bietulu poporu e silitu a bé pocalulu pēna in fundu. Nu apuca a disparé unu esecutoru dintr'o comuna, candu apare altulu spre a luá bietului tieranu totu ce mai are, lasandulu cu ochii udati in lacrimi, cu copilasii sei goli si flamanii strigandu dupa pâne . . . ear' „parintii patriei“ acolosu la mēs'a verde votéza mereu la milióne din cari poporulu nu trage folosu nici de o lascaia.

E de obste cunoscutu, că existintia tieranului romanu cu deosebire in Transilvani'a atēna mai

esclusiv delà tinerea vitelor. Cu vit'a 'si hranesce si imbraca famili'a, cu vit'a 'si sustine economi'a si earasi cu vit'a face de-si solvesce darea cãtra statu, care, charu Domnului, e destulu de apesatóre. Déra tinerea vitelor cu deosebire la munti e impreunata adese-ori cu pericole, cari vinu parte mare delà férele rapitóre. In privinti'a stērperei féreloru rapitóre, „parintii patriei“ au sciutu se ne inzestreze cu-o lege, prin care s'a pusu taxa câtu se pôte numai mare pe folosirea a ori-si-ce arma, si astufeliu venatulu s'a restrinsu, din care cauza férale rapitóre si cu deosebire lupii si ursii din di in di s'au sporitu, si astadi se afla in asia mare mesura in câtu nu mai au nici o frica de omu séu cãne.

Unele casuri s'au intemplat chiaru dílele trecute pe otarulu comunei Maieru lenga Rodn'a-vechie, unde au fost sfasiate si ranite de unu cãrdu de lupi 6 persóne, cari se aflau pre campu pastorindu turme de oi. Lupii fara nici o teama de pastori si de cãni lor s'au aruncatu asupra turmelor si au inceputu a sugrumá la oi; ear pastorii, voidu a scóte oile din gur'a lupiloru, au fost speriatii grósnicu de ei. Acestu casu s'a repetatu la 6 stane. Ciobanii raniti cá vai de ei se afla in opidulu Rodn'a v. sub cur'a doctorului montanu S. Bartok. Afara de aceea nu este di, in care caletorindu cineva se nu dè de lupi, cari tóta diu'a urla infricosiatu pe dealuri. Ar' fi tempulu supremu cá sè se schimbe mai in graba legea despre concessiunea de a portá arme, căci altcumu se voru ruiná toti proprietarii de vite.

Unu Somesianu.

Diverse.

(Monitorulu óstei) publica ordinulu imperatescu, dupa care regimentulu c. r. de infanteria „Carol I, principele Romaniei, Nr. 6“, va portá de aci incolo numele „Carol I Regele Romaniei.“

(Solgabitarii pe la adunarile electorale.) Avuramu dreptu, candu amu disu, că casulu delà Zlatn'a nu va remané singularu. I se scrie „Tel. Rom.“, că la adunarea alegătorilor romani din cerculu Vintiu de josu inca s'au prezentatu doi unguri ex officio. Dupa ce spune, că s'au alesu delegati pentru conferinti'a generala din 12 Maiu d-nii Dr. Nic. Maier pref. in Sibiu si d. adv. I. Cosieru din Alb'a-Iuli'a, corespondentulu adauge că pretorulu unguru Zeik Antal a tienutu in adunarea romanésca doue vorbiri „fórtē senatósē“ (!) si „a doveditu că scie satisface chiamarei sale oficiósē“ (!!) — Amu fi fórtē curiosi se cunóscem „ideile sanatóse“, ce lea dezvoltatu solgabitireulu unguru in adunarea alegătorilor romani din Vintiu de josu, dóra nu le va fi recomandat se staruiesca cá se cada actualulu sistemulu de guvernare asupritoriu si se 'si capete si Romanii drepturile ce li se cuviniu? Aceste in adeveru ar' fi fostu nesce „idei senatóse“.

(Prince s'a Stefan'i'a) primesce delà statulu belgianu o zestre de 250 mii franci.

(Teatru romanu.) Mane Dumineca se va representá in sal'a Redutei pies'a: „Mihaiu Bravulu séu Reintórcerea cu triumfu“, Drama Comedia in 4 acte si 3 tablouri de I. Dimitrescu.

(Din Seghedinu) se telegraféza, că ap'a a crescutu eri astfelu, in câtu acuma stá mai susu decâtu pe timpul catastrofei. Stavilele abia mai potu resiste. Mai multe sute de lucratori sunt permanentu ocupati cu repararea gaturiloru. — Orasiulu Ciongradu a fost amenintiatu de o catastrofa mare, într'o parte a orasiului a si intratu ap'a.

(Directiunea calei ferate Bucuresci-Giurgiu) aduce la cunoscinti'a generala a publicului, că cu incepere de la 1 Iuliu viitoru actualele taxe de transportu pentru tóte mărfulurile de importu, transportate pe acésta linia, se sporescu cu 30%.

(Timbre pentru scrisori nefrancate.) Delà 19 Aprile incependu se va introduce in serviciulu postalulu alu Romaniei timbre postale pentru scrisorile nefrancate si insuficientu francate. Aceste timbre au in centrulu loru imprimata cu cifre mai mari tax'a de platitu. Pe ori-ce scrisóre nefrancata séu insuficientu francata, in locu de a se notá cu creionu (cerusa) cá pēna acumu taxa, se va aplicá nnu asemenea timbru de valórea portului ce trebuie incasatu delà destinatari.

(Minele de feru si arama delà bai'a de arama in Romania.) Suntemu informati, serie „Curier. Financiaru“, că

principele N. Bibescu, proprietarul fabricei de zaharu delà Chitil'a, a formatu la Paris o societate cu unu capitalu de 10 milióne, pentru esploatarea minelor de feru si arama de pe proprietatea s'a, baia de arama din Romani'a. Acést'a localitate, dupa tóte cercetarile facute de barbati competenti, contine in sinulu seu o cantitate abondanta de metale pretiósē, feru si arama cu deosebire, remase intacte pēna adi din caus'a lipsei de capitale. Nou'a societate instituita la Paris va gasi d'ér' la bai'a de arama unu vastu si pretiosu terenu de esploatatu cu cele mai sigure sianse de unu succesu stralucitu; remane numai, cá ea se scia a dá întreprinderi sale o directiune practica si intielépt'a, pentru că societatea se realizeze in scurtu timpu folóse indestulatóre pentru sine si se aduca tierii si realele servicii pe terenulu dezvoltarii industriei minerice.

(Poporatiunea orasielor in Germani'a.) Dupa cifrele oficiale ale ultimului recensementu sunt in imperiulu germanu 13 orasie cu o populatie de peste 100,000 locuitori, si anume: Berlinulu 1,122.385, Hamburg 290.055, Breslau 272.390, München 229.343, Dresda 220.216, Leipzig 148.760, Colonia 144.751, Königsberg 140.896, Francfort pe Main 137.600, Hanovra 122.860, Stuttgart 117.021, Danzig 108.549, Strassburg (Alsaçia) 204.051. Afara de acestea imperiulu germanu are 99 orasie, numerandu facare 20.000 locuitori si mai multu.

(Asilurile de nópte pentru seraci la Berlin.) Aceste asiluri sunt destinate a procurá locuinte de durmitu acoloru, cari n'au si a'i pune in positiune a avé chiaru de lucru. Cele doue asiluri delà Berlin au primitu in 1878 120.720 persóne, din cari 106.185 barbati si 14.535 femei. Societatea s'a formatu in lun'a Decembre 1869. De atunci pēna astadi cheltuelile au fostu de 201.222 mārci. Capitalurile societatii se urca la 481.939 mārci. Inainte de a se culcá persónele primite in asilu capeta o supa si o bucata de pane; a dou'a di de dimineti'a o césca cu cafea si o bucata de pane alba. Este opritu a se întrebá acesti chiriasi trecători de nume, séu de locul venirei, afara numai in casulu, candu au petrecutu mai multu de 5 nopti d'a rëndulu in asilu, ceea-ce ar' trece marginea permisa.

(Nenorocirea pe insul'a Chios) este mai mare decâtu s'a potutu crede. Dupa evaluarile din urma au muritu pe insul'a întréga optu mii de persóne, ear' diece mii de ómeni sunt raniti. In localitatea Nevita, care a suferitu mai tare in urm'a cutremurului, s'au numeratu 12 mii de victime. Scuditura teribila de Lnea trecuta a facutu, că pamentulu pe insul'a întréga sè se cufunde cu unu metru. Locuitorii parasescu insul'a cu miile.

I Publicatiune despre contribuirile incurse la comitetulu beusianu in favórea gimnasiului greco-cath. romanu din Beusiu.

A. Pe list'a deschisa cu ocaziunea conferintiei constituante dto 15 Septembre 1880 s'a subscrisu de mai multi 202 fl. câte pe 4 ani.

Mai incolo un'a actiune delà Albin'a in valóre nominala de 100 fl. v. a. data pentru totudéauna 100 fl.

Din ofertele subscrise s'au solvitu pēna aci la cassariulu comitetului:

Vasilu Ignatu avocatulu in Beusiu 25 fl. Ioanu Buteanu profesorulu gimn. in Beusiu 10 fl.

B. Au incursu la cassariulu comitetului: a) delà unu invetiatoriu romanu din Beusiu 25 fl. b) George Craciunescu din Belintiu 5 fl. c) Georgiu Secula, avocatulu in Deva, una actiune delà „Transilvani'a“ in valóre nominala de 100 fl. d) Trapsia colonelulu in Olmütz 30 fl. e) Teodoru Pap avocatulu in Bai'a de Crisiu a tramisu delà Ioanu Inco notariulu in Vatia de josu 1 fl. Dionisiu Sidá, notariulu in Risculitia 1 fl. Petru Gligoru esecutorulu, Bai'a de Crisiu 1 fl. Ales. Karácsonyi din Ribitia 1 fl. Vasilu Tomutia cancelistu Bai'a de Crisiu 1 fl. Simeonu Bobaciu not. com. in Cebea 1 fl. Szabó István invatiatorulu, Bai'a de Crisiu 1 fl. Ioanu Bulzanu primariulu Vatia de susu 50 cr. G. Padureanu notariulu, Bai'a de Crisiu 1 fl. Ioane Loos primariulu Ribitia 50 cr. Kospaculo Emiliu adj. not. Bai'a de Crisiu 1 fl. Gyukis Pál 50 cr. Iuliu Edes vice not. reg. Bai'a de Crisiu 1 fl. Nicolau Hentiu privatierulu Bai'a de Crisiu 1 fl. Iuliu Iancu, preotu romanu Bai'a de Crisiu 1 fl. Dr. Stefanu Erdély mediculu Bai'a de Crisiu 1 fl. I. Adamoviculu Bai'a de Crisiu 50 cr. Sigismundu Borlea adv. Bai'a de Crisiu 2 fl. Teodoru Pap avocatulu, Bai'a de Crisiu 10 fl. Sum'a 27 fl. v. a.

f) Iosifu Ursu preotu rom. Kurtakér delà Iosifu Ursu preotu romanu Kurtakér 5 fl. Eutimiu Bugariulu invetiatoriu Kurt. 1 fl. Gregoriulu Catana invetiatoriu Kurtak. 1 fl. Biserica g. orientala rom. Kurtakér 2 fl. sum'a 9 fl.

g) Dr. Georgiu Pop'a referente scolasticu la consistoriulu diecesanu din Aradu: Ioanu Moldovanu referinte epis-

